

WWF

SYKSY
2011

Pandan polku

VASTAKKAIN
pedon kanssa

VEIKKO NEUVONEN
PERINTÖMETSÄSSÄ

HIMALAJA
SULAA

ESITTELYSSÄ ESSI AARNIO-LINNANVUORI

KAHVINPURUISTA KUKKAMULLAKSI

EU:N MAATALOUSTUET

PLANEETALTA

Sifakat (*Propithecus*) kuuluvat maailman uhanalaisimpiin eläimiin, joita tavataan ainoastaan Madagaskarilla. Madagaskaria uhkaa vakava metsäkato, joka johtuu muun muassa maanviljelyksestä, polttopuiden keruusta ja laittomista hakkuista. Metsien hävittäminen aiheuttaa eroosiota, jolloin maanviljelijät menettävät elinkeinonsa. WWF työskentelee metsäkatoa vastaan suojellakseen luonnon monimuotoisuutta ja parantaakseen alueella asuvien ihmisten toimeentulomahdollisuuksia.

© MARTIN HARVEY / WWF-CANON

HUOM. NIIDEN TOISTEN SILMIN

Haluan koiralleni hyvää. Siksi mietin välillä, tulkitsenko sen tunteuksia oikein. Tarkoittaako hännän heilutus, raskas huokaus, riehakas tervehtiminen tai sielukaiden silmien anova katse sitä, mitä luulen niiden tarkoittavan?

On vaikea tulkita toista, kun yhteinen kieli puuttuu. Vaikeaa se voi olla myös silloin, kun yhteinen kieli on olemassa, mutta eletään erilaisissa elämäntilanteissa tai todellisuuksissa.

Tämän lehden pääartikkelissa tulee esiin erilaisia käsityksiä ahmasta. Poromiesten mielestä poroja tappava ahma on julma ja verenhimoinen ahmatti. Luonnonsuojelijoiden mielestä ahma on uhanalainen eläin, jolla on oikeus olla olemassa.

Entä ahma itse? Emme pysty näkemään maailmaa sen silmin. Tutkijat ovat kuitenkin sitä mieltä, että eläimet eivät pysty viekkauteen, julmuuteen tai pahuuteen, ne vain toteuttavat lajilleen tyypillistä käyttäytymistä. Siksi ahma eloonjäämisensä turvatakseen kerää ruokavarastoja tilaisuuden tullen.

Erilaisista todellisuuksista syntyy ristiriitoja. Ensimmäinen edellytys niiden ratkomiseen on yrittää asettaa toisten asemaan. Poromiesten käsityksiä muovaa tarve puolustaa omaa elinkeinoa. WWF on esittänyt ahman suojelemiseksi ratkaisuja, joiden avulla sekä poromiehet että ahmat voisivat hyötyä. Lue niistä lisää sivulta 10.

Luonto ei voi hyvin jos ihminen voi huonosti.

Anne Brax
viestintäjohtaja

© JUKKA LARIOLA / LÖYLYMEDIA

PANDAN POLKU
ON LEHTI WWF:N
TUKIJOILLE SUOMESSA
21. VUOSIKERTA

JULKAISUJA
WWF
LINTULAHDENKATU 10
00500 HELSINKI
PUH. 09 774 0100
ETUNIMI.SUKUNIMI@WWF.FI
WWF.FI
PANDA.ORG
WWF = MAAILMAN LUONNON
SÄÄTIÖ (WWF) SUOMEN RAHASTO

Y-TUNNUS
0215186-5
LAHJOITUSTILI
NORDEA 157230-11189

KERÄYSLUVAT
SUOMI 2020/2011/986/28.6.2011
KOKO MAA AHVENANMAATA
LUKUUN OTTAMATTA
(1.7.2011–30.6.2013), AHVE-
NANMAA 680 K12/6.6.2011
(1.7.2011–30.6.2012)

OSOITTEENMUUTOKSET
JA TUKIJA-ASIAI
PUH. 09 7740 1054,
040 192 3112
(ARKISIN KLO 9-16),
TUKIJA@WWF.FI

TOIMITUS
PÄÄTOIMITTAJA:
ANNE BRAX
TOIMITUSSIIHETEI:
MIRA HANNUKSELA
TAITTO: ALEXANDRA ANTELL

PAINO
PAINOTALO MIKTOR
ISSN 1458-5308
PAINOPAPERI
CYCLUS PRINT 115 G
BLUE ANGEL
-SERTIFIOITU
100 % KIIERRÄTYS-PAPERI

KANNEN KUVA
SUSI (*CANIS LUPUS*) ON
EUROOPAN TOISEKSI SUURIN
PETO. SE ON LUOKITELTU
SUOMESSA ERITTÄIN
UHANLAISEKSI.
© STAFFAN WIDSTRAND / WWF
SEURAAVA LEHTI ILMESTYY
MARRASKUUSSA 2011

441 194
Painotuote

TÄSSÄ NUMEROSSA

Planeetalta	2
Lyhyet	4
Lumen koti sulaa	8
Himalajalla taistellaan ilmastonmuutoksen aiheuttamien haittojen torjumiseksi.	
Pääseekö ahma ahdingosta?	10
Suurpedot ovat ahtaalla varsinkin Pohjois-Suomessa.	
Indigonsinistä ja mäyränpolkuja perintömetsässä	16
Luonto-illasta tuttu Veikko Neuvonen vieraili porvoolaisessa perintömetsässä.	
Kasvot	19
Esittelyssä WWF:n ympäristökasvattaja Essi Aarnio-Linnanvuori	
Kahvinpuruista kukkamullaksi	20
Paras keino vähentää biojätettä on syödä lautanen tyhjäksi.	
Nopola	21
Missä on Mustan Saaran loppusijoituspaikka?	
Painavaa asiaa	22
Tehdään EU:n maataloudesta edes vaaleanvihreää.	
På svenska	23
Ekoturism – en chans till förbättring	

KERRO KAVERILLE!

Haluatko lähettää kaverillesi linkin tästä lehdestä lukemaasi juttuun? Pandan polku löytyy myös sähköisenä osoitteesta wwf.fi/pandanpolku. Jos et halua enää paperilehteä, ilmoita siitä WWF:lle: tukija@wwf.fi.

KOULUT SUOMALAISEN LUONNON PUOLESTA

Päivätyökeräyksessä yläkoululaiset ja lukiolaiset tekevät päivän töitä kotona tai työpaikoilla ja lahjoittavat työllään ansaitsemansa tulot hyvään tarkoitukseen. Tuki WWF:n luonnonsuojelutyölle on ollut vuosia suosittu keräyskohde. Nyt keräyksen teemana on uhanalaiset naapurimme.

Harva koululainen ehkä tulee ajatelleeksi, miten paljon uhanalaisia lajeja meilläkin on! Näistä 2 247:stä uhanalaisesta kasvi- ja eläinlajista WWF on nostanut päivätyökeräyksen silmäteriksi äärimmäisen uhanalaiset ahman ja saimaannorpan, erittäin uhanalaisen valkoselkätikan ja sukupuuton partaalta nostetun merikotkan.

Pälkäneellä välitetään naapureista

Pälkäneen yhteiskoulu järjesti päivätyökeräyksen jo syyskuun alussa. Yläkoulun oppilaskunnan vastaava opettaja

ETÄTÖITÄ KOTOA KÄSIN

Suomessa vietettiin 16.9. kansallista etätyöpäivää. Päivän aikana jätettiin kulkematta yhteensä 386 555 kilometriä työmatkoja, jonka ansiosta aikaa säästy 2 826 tuntia ja hiilidioksidipäästöjä 50 565 kiloa. Myös WWF oli mukana kampanjassa.

Suomalaisista 15 % tekee joskus etätöitä. Etätyöllä tarkoitetaan työnantajan kanssa sovittua mallia, jossa työt tehdään osittain kotona tai esimerkiksi asiakkaan luona tai matkoilla. Etätyöllä voi lisätä elämänlaatua ja tuottavuutta, vähentää hiilidioksidipäästöjä, vaikuttaa ruuhkahuippuihin ja säästää työmatkoihin kuluvaa aikaa.

Suomessa kuljetaan päivittäin 1,6 miljoonaa edestakaista työmatkaa henkilöautolla. Jos jokainen töihin autoileva voisi tehdä yhden päivän viikossa etätöitä, hiilidioksidipäästöt vähenisivät yli 360 000 tonnia. Se vastaa noin 70 000 lentomatkaa Helsingistä Thaimaahan.

etatyopaiva.fi

Soile Korpela kertoo, että tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun Pälkäneellä päätettiin tukea WWF:n työtä.

– WWF on luotettava toimija ja kotimaan luonnon suojeleminen tuntui oppilaista läheiseltä. Pälkäneläisille kaunis luonto ja sen monipuoliset virkistymismahdollisuudet ovat tärkeä osa elämää, Korpela kertoo.

– Uhanalaisista nisäkkäistä Pälkäneellä on havaittu ilves, karhu, hilleri ja liito-orava, lisäksi satunnaisesti susi ja ahma. Linnuista seudulla esiintyvät mustakurkku-uikku, valkoselkätikka, jouhisorsa, heinätavi, tukkasotka, mehiläishaukka, hiirihaukka, selkälökki, törmäpääsky, koskikara ja kivitasku, tarkentaa koulun biologian ja maantiedon opettaja **Marita Jalkanen**.

wwf.fi/paivatyokerays

OPPITUNTI OHJAA VASTUULLISUUTEEN

WWF-lähettiläiden koulukiertueella tutustutaan tänä lukuvuonna suomalaisen luonnon monimuotoisuuteen ja uhanalaisiin lajeihin. Toiminnallisilla oppitunneilla kurkistetaan uhanalaisten lajien elämään ja pohditaan suojelun menestystarinoita. Viesti on positiivinen: jokainen meistä voi toimia luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi.

Lähettiläät toimivat pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan kuntien lisäksi seuraavilla paikkakunnilla: Porvoo, Tampere, Turku, Eura, Länsi-Turunmaa, Mikkeli, Jyväskylä, Oulu, Rovaniemi ja Posio. Lähettilään vierailu on kouluille maksuton.

Lisätietoja: **Hanna Seimola**, hanna.seimola@wwf.fi tai puh. 09 7740 1059. wwf.fi/ymparistokasvatus

Vii5i

MITÄ WWF SAA AIKAAN SINUN LAHJOITUKSESI AVULLA? TÄLLÄ PALSTALLA ESITELLÄÄN VIIISI TUORETTA SAAVUTUSTA.

329 WWF:n merikotkaryhmän tekemien laskentojen mukaan Suomen merikotkat saivat tänä vuonna vähintään 329 poikasta. Tulos on kautta aikojen toiseksi paras.

4 Tänä vuonna WWF:n kanssa on solmittu neljä uutta Perintömetsä-sopimusta. Yhteensä metsien pinta-ala on 11 hehtaaria. Perintömetsät jätetään koskemattomiksi ja niiden luontoarvojen annetaan rauhassa kehittyä monimuotoisemmiksi.

41 Nepalín Bardian kansallispuiston ympäristössä asuvat kyläläiset ovat tehneet sopimuksen WWF:n kanssa ja luovuttaneet vapaaehtoisesti 41 metsästysasetta. Tavoitteena on vähentää tiikereiden, sarvikuonon ja muiden eläinten salametsästystä.

6000 WWF:n öljyntorjuntajoukkoihin ilmoittautunut jo yli 6 000 vapaaehtoista. Joukkoihin voi liittyä vapaaehtoiseksi kuka tahansa luonnonsuojelusta kiinnostunut 18–69-vuotias terve henkilö.

15 WWF tukee koulujen ympäristötyötä laatimalla oppimateriaaleja eri teemoista. Tänä syksynä kouluille on tarjolla 15 erilaista oppimateriaalia.

VILLILLÄ PLANEETALLA

Miten pandan kakka voi hyödyttää energian tuotantoa? Miksi Itämeri on edelleen huonossa jamassa, vaikka sen suojelusta puhutaan niin paljon? Mitä merkitystä on pölynimurin liitäntäteholla? Esimerkiksi näihin kysymyksiin WWF:n asiantuntijat ottavat kantaa Villi planeetta -blogissa. Käy kurkkaamassa! wwf.fi/villiplaneetta

VALTIOT REPUTTIVAT ITÄMEREN SUOJELUSSA

Itämeren valtiot saivat WWF:ltä jälleen heikon arvosanan Itämeren suojelussa. Elokuun lopussa julkistetussa WWF:n Itämeriverkoston Baltic Sea Scorecard 2011 -selvityksessä arvioidaan, miten Itämeren valtiot ovat toteuttaneet Itä-

meren suojeluun liittyviä sopimuksia.

Valtioiden yhteisarvosana oli neliportaisen luokittelun alin arvosana, F. Se kertoo epäonnistumisesta sopimusten täytäntöönpanossa. Vain Ruotsi ja Saksa pärjäsivät hieman muita paremmin. Huonoiten valtiot olivat onnistuneet rehevöitymisen vähentämisessä ja monimuotoisuuden suojelemisessa.

– Tulos muistuttaa ikävällä tavalla meitä siitä, että sanat ja sopimukset eivät voi pelastaa huonosti voivaa Itämerä. Yhteisistä lupauksista on pidettävä kiinni, WWF:n meriohjelman päällikkö **Sampsä Vilhunen** sanoo.

Tutustu *Baltic Sea Score Cardiin*: wwf.fi/raportit

UUSI OPAS TALOUSHMETSIEN HOITOON

Metsähallitus on uudistanut metsätalouden ympäristöoppaansa yhdessä

WWF:n kanssa. Oppaalla ohjataan sitä, miten kaikkien suomalaisten yhdessä omistamia talousmetsiä hoidetaan ja hyödynnetään.

– Oppaan ohjeistus on luonnon monimuotoisuuden ja vesien suojelun kannalta huomattavasti edeltäjänsä kunnianhimoisempi. Se myös sisältää entistä paremmin tietoa oppaan ohjeistuksen toteutumisen seurannasta ja arvioinnista, sanoo WWF:n metsäasiantuntija **Maija Kaukonen**.

Oppaalla halutaan varmistaa, että puun lisäksi valtion metsät tuottavat myös marjoja, sienia ja riistaa sekä tarjoavat ihmisille virkistystä ja kauniita maisemia. Metsien tuottamiin arvokkaisiin ekosysteemipalveluihin kuuluvat myös hiilensidonta, ravinteiden kierto, puhdas vesi ja ilma sekä eroosion ja tulvien säätely.

VALKOSELKÄTIKOILLA 101 PESINTÄÄ

Valkoselkätikoilla (*Dendrocopos leucotos*) on ollut hyvä vuosi: ensimmäistä kertaa 20 vuoden seurannan aikana pesintöjä oli yli sata. Pesiä löytyi kymmenen kappaletta enemmän kuin viime vuonna. Valkoselkätikka pesii lähinnä Suomen itä- ja kaakkoisosissa, mutta pesiä on löydetty myös Etelä-Suomesta. Eniten niitä bongattiin tänä kesänä Etelä-Karjalasta.

Valkoselkätikköjen elinympäristöt, varttuneet lehti- ja lahopusuiset metsät, vähentyvät aikoinaan merkittävästi tehokkaan metsätalouden seurauksena. Kanta putosi vauhdilla niin, että vuonna 1991 tehtiin vain parikymmentä pesähavaintoa. Suomen kanta on edelleen erittäin uhanalainen ja tarvitsee apua selviytyäkseen. Pesiviä pareja on nyt noin 150.

WWF aloitti valkoselkätikan suojelutyön vuonna 1987. Vuonna 2003 kannan seurantavastuu siirtyi Metsähallitukselle.

wwf.fi/valkoselkatikka

Pure papua

Valitse lautaselle maittavaa kasvisruokaa!

Jauhelihan, broilerifileen tai juuston tuotannolla on reippaasti kasvien tuotantoa mittavammat ympäristövaikutukset. Lihan ja maitotuotteiden tuotanto haukkaa paljon energiaa ja vettä sekä maa-alaa laitumille ja rehunkasvatukselle. Karjatalous on sidoksissa myös globaaleihin ympäristöongelmiin, kuten sademetsien tuhoutumiseen.

Jätä siis pihvi välillä väliin tai lopeta lihansyönti kokonaan. Kasvispainotteinen ruokavalio on terveellinen vaihtoehto ja herkullinen tapa pienentää ekologista jalanjälkeä!

© TUOMAS SEIMOLA

ENERGIA-VINKKEJÄ REMONTTI-MESTARILTA

Kuinka voisin säästää energiaa suihkussa? Miten kylmälaitteiden käyttö vaikuttaa sähkölaskuun? Kannattaako kodin tai varaston lämpötilaa laskea? Television Remonttimestari-ohjelma vastaa pian näihin kysymyksiin. Remontointi- ja rakennusvinkkien lisäksi Remontti-Reiskanakin tunnettu **Jorma Piisinen** jututtaa jokaisessa jaksossa WWF:n **Jussi Nikulaa**, Ekologinen jalanjälki -ohjelman päällikköä. Energiatohokkuutta ja energiansäästöä tarkastellaan niin uusien kuin vanhojen kiinteistöjen näkökulmasta.

Remonttimestari pyörii ruudussa perjantaisin MTV3 Max -kanavalla 14.10. alkaen ja se uusitaan MTV3:lla ensi kesänä.

PETOELÄIN

Termi petoeläin tuo mieleen karhun, suden ja tiikerin. Kuitenkin myös WWF:n tunnuseläin isopanda voidaan luokitella petoeläimeksi.

Käsitettä petoeläin käytetään kahdella tavalla. Yhtäältä petoeläin on systemaattisessa luokittelussa käytetty nisäkäslahko. Toisaalta petoeläin on ekologinen käsite, jolla tarkoitetaan eläimiä, joilla on tietty ravinnonhankkimistapa.

Kun systemaattisesti puhutaan petoeläimistä, tarkoitetaan *Carnivora*-nisäkäslahkoon kuuluvia, noin 270 lajia. Suurin osa niistä on lihansyöjiä, mutta eivät kaikki. Isopandakin elää pääasiassa syömällä bambua, vaikka se täydentää ruokailtaansa sipuleilla, ruoholla, munilla, hyönteisillä ja pienjyrsijöillä.

Kun puhutaan pedoista ekologisessa mielessä, lajien määrä kasvaa huomasti. Silloin ryhmään kuuluvat kaikki eläinlajit, jotka saalistavat ja tappavat muita eläimiä ja syövät ne.

Saalistajia ovat muun muassa petolinnut, petokalat ja monet matelijat ja hyönteisetkin. Näillä eläimillä on usein terävä nokka, kynnet tai hampaat tai ne käyttävät saalistukseen myrkyä. Yleensä niillä on myös herkäät aistit.

© DAVIDE GUGLIEMO / SXC.HU

15 MILJOONAA PAPERIARKKIA

Suomen Green Office -toimistot säästivät vuonna 2010 yhteensä 2811 tonnia kasvihuonekaasupäästöjä aiempaan vuoteen verrattuna vähentämällä kulutustaan. Se vastaa noin 426:a henkilöautomatkaa maapallon ympäri.

Esimerkiksi sähkönkulutus laski huimat 32 prosenttia henkeä kohti. Rahaa tällä säästettiin yli 412 000 euroa.

Kopiopaperia kului yli 15 miljoonaa arkkiä vähemmän kuin edellisenä vuotena. Säästetystä paperista muodostuisi noin puolitoista kilometriä korkea pino.

WWF:n Green Office -ohjelma edistää jo 53 000 työntekijän ympäristöystävällistä arkea.

Organisaatioita verkostossa on mukana lähes 200. Joko sinun työpaikallasi sammutellaan valoja, lajitellaan jätteet ja matkustetaan ekologisesti?

wwf.fi/greenoffice

NORPALLE KELPAA KEINOPESÄ

Saimaannorppa (*Pusa hispida saimensis*) synnytti tänä keväänä ensimmäistä kertaa

kuutteja ihmisten tekemiin ns. apukinoksiin. Apukinosten avulla Itä-Suomen yliopisto testaa sitä, miten norppien pesimäolosuhteita voidaan käytännön toimin parantaa heikkolumisina talvina. WWF tukee tutkimusta, sillä sen avulla norppaa voidaan auttaa selviämään ilmastonmuutoksen vaikutuksista.

Apukinokset tehtiin ennen lisääntymiskauden alkua norpan pesintään sopiviin rantoihin Haukivedellä

© ISMO MARTTINEN / WWF

ja Pihlajavedellä. Rantoihin kasattiin lumipenkkoja, jotka jäljittelivät rakenteeltaan ja kooltaan hyvän lumitalven kinnoksia. Vaikka norpilla oli viime keväänä erinomaiset pesintäolosuhteet myös luonnonkinoksissa, noin puolessa tehdyistä apukinoksista oli pesä. Kahteen apukinokseen syntyi myös kuutti.

wwf.fi/saimaannorppa

LAPSELLE WWF-SATEENVARJO!

Pandan kanssa on niin paljon kivempaa kulkea vesisateessa! Valkoisessa sateenvarjossa on iso pandan kuva sekä pieni WWF:n pandalogo. Hinta: 15,50 €. Varjo on saatavana isompana myös aikuisille. Verkkokaupan tuotteiden myynnillä tuetaan WWF:n työtä luonnon hyväksi.

Tee hyvää tekeviä ostoksia osoitteessa: wwf.fi/osta

© ALEXANDRA ANTELL / WWF

KLIKKAA RAHAA ILMAISEKSI!

Sharewoodissa autat suosikkijärjestöäsi, kuten WWF:ää, ja voit voittaa upeita palkintoja.

Sharewood.org on uusi suomalainen vastuullinen sosiaalinen media. Sen käyttäjät voivat lahjoittaa valitsemalleen avustuskohteelle ilmaiseksi ja voittaa itselleen palkintoja. Raha lahjoituksiin tulee Sharewoodissa mainostavilta yrityksiltä, ja käyttäjät lahjoittavat klikkaamalla mainoksia ja voittamalla arvonnoissa.

Nyt arvonnassa on jäljetön loma Pietariin! Primulan Herkkutehtaan leivät ovat lisäaineettomia ja hiilijalanjälki on nolla. Sen kunniaksi voit voittaa jäljetön loman Pietariin itsellesi ja kolmelle ystävällesi. Arvontapäivä on 2.12.2011. Käy kurkkaamassa!

sharewood.org

LUMEN KOTI SULAA

TEKSTI: ANNA-STIINA LUNDOVIST

Himalajalla taistellaan ilmastonmuutoksen aiheuttamien haittojen torjumiseksi. Vesialtailla, sääasemilla, puiden istutuksella ja maanviljelijöiden neuvonnalla on saavutettu rohkaisevia tuloksia.

Satojen vapaaehtoisten joukko työskenteli rankoissa olosuhteissa estääkseen Thorthormi Tshon -jäätjärveä tulvimasta.

Tiesitkö, että Himalajalla – sanskritiksi Lumen kodilla – on eniten jäätiköitä etelä- ja pohjoisnapojen ulkopuolella? Nämä jäätiköt tarjoavat makeaa vettä seitsemälle Aasian suurelle joelle, kuten Jangtselle ja Gangesille. Jäätiköiden nopea sulaminen on hengenvaarallista niiden alapuolella asuville ihmisille sekä uhka heidän elinkeinoilleen.

Bhutanissa paikalliset ihmiset ja WWF tekivät hartiavoimin töitä estääkseen Thorthormi Tshon -jäätjärveä tulvimasta. Kolmensadan ympäri maata tulleen vapaaehtoisen joukko ehtikin laskemaan keinotekoisesti veden pintaa ennen kuin tulva olisi pilannut sadot, tappanut karjaa ja tuhonnut infrastruktuuria. Bhutanissa on laskettu olevan 82 muutakin jäätjärveä, joita ilmastonmuutoksen aiheuttamat tulvat uhkaavat.

Sääasemasta sadon pelastus

Ilmastonmuutoksen myötä sateet voivat tulla selvästi eri aikaan kuin ennen. Kun oikeaa kylvöaikaa ei tämän vuoksi osata ennustaa, sato on vaarassa. Siksi ilmankosteuden ja -lämpötilan sekä sademäärän mittaaminen on tärkeää. Shree Ni Kanthan koulu on perustanut WWF:n avustuksella pienen sääaseman, jossa oppilaat käyvät päivittäin merkitsemässä kyseiset luvut kirjanpitoon.

– Tiedoista on hyötyä vanhemmille ja koko yhteisölle, joka voi näin arvioida sopivan ajankohdan kylvölle. Viime vuonna huomattiin, että toisin kuin aiemmin, paras kylvöajankohta olikin touko-kesäkuun sijaan jo huhti-toukuussa, kertoo koulun oppilas **Sandip Poudel**.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin luodaan sopeutumiskeinoja yhteistyössä paikallisyhteisöjen kanssa. Maanviljelijöitä neuvotaan monipuolistamaan viljelyskasvejaan sekä -tapojaan ja käyttämään vähemmän vettä kuluttavia viljelymenetelmiä. Tehokasta on esimerkiksi istuttaa puuvilla tai vehnä koholle nostettuihin riveihin ja johtaa kasteluvesi näiden rivien väleihin sen sijaan, että vettä johdettaisiin koko alueelle. Tämä vähentää vedenkulutusta 30–40 %. Koska pääsadon onnistuminen on muuttunut epävarmaksi, ovat paikalliset ihmiset ottaneet sivuelinkeinokseen vihannesten viljelyn.

– Olemme perustaneet vesialtaita, joihin voimme säilöä esimerkiksi kukka- ja keräkaalin sekä tomaatin viljelyyn tarvittavaa vettä kuivia kausia varten. Aiemmin joudimme ostamaan vihanneksiä, nyt pääsemme itse myymään niitä markkinoille, sanoo **Kami Namgyal** Mandan Pokharan kylästä. ■

Lue lisää WWF:n työstä Himalajalla:
wwf.fi/himalaja

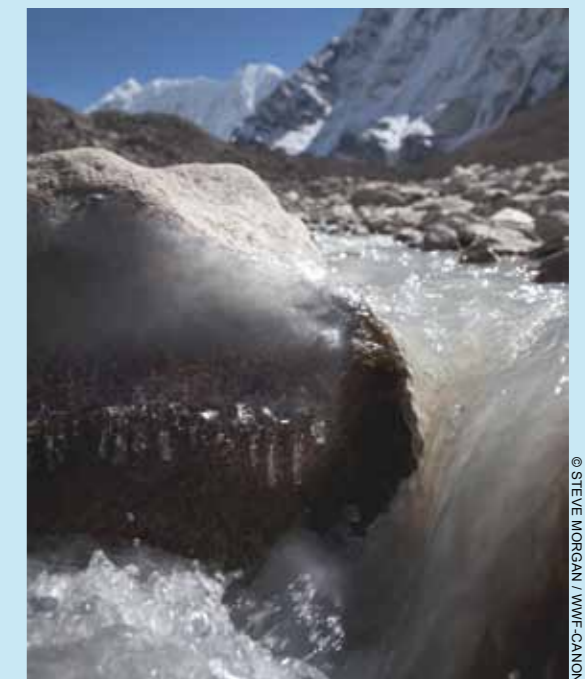
Penni tulevaisuudelle
Tue WWF:n ilmastotyötä:
wwf.fi/lahjoita

ILMASTOHUIPPUKOKOUS HIMALAJALLA

Bhutanissa järjestetään marraskuussa ilmastohuippukokous, jossa itäisen Himalajan valtiot päättävät kymmenvuotisesta suunnitelmasta ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseksi. WWF:n Living Himalayas -suojeluohjelma on tiiviisti mukana kokouksen valmistelussa sekä suunnitelman toteuttamisessa. WWF Suomi vastaa suojeluohjelmasta WWF:n kansainvälisessä verkostossa.

– Itäisen Himalajan alueen suojelu on mahdollista vain valtioiden, järjestöjen ja muiden tahojen yhteistyöllä, sanoo WWF Suomen pääsihteeri **Liisa Rohweder**, joka on myös suojeluohjelman ohjausryhmän puheenjohtaja.

– Himalajan alue tarjoaa makean veden lähteen yli miljardille aasialaiselle. On tärkeää, että kokouksen loppuasiakirjassa luvattaisiin suojella kaikki alueen vesilähteet lumen peittämistä vuoristoista jäätiköihin, alppiniittyihin, kosteikkoihin, puroihin, jokiin ja metsiin.

© STEVE MORGAN / WWF-CANON

Etelän ihmisten
näkökulmasta harmittomalta
vaikuttava eläin on
pohjoisen poromiehille
myrkkyä.

PÄÄSEEKÖ AHMA AHDINGOSTA?

TEKSTI: ANNE BRAX

Ketterä ja utelias ahma on äärimmäisen uhanalainen. Sen ainoa vihollinen on ihminen ja uhanalaisuuden ainoa syy salametsästys. Muutkin suurpedot ovat varsinkin Pohjois-Suomessa ahtaalla. Ihmisten ja petojen rauhanomaiseen rinnakkaiseloon tarvitaan uusia keinoja ja hallituksen politiikkaan suunnanmuutos.

Ahma on Suomessa äärimmäisen uhanalainen. Euroopassa ahmaa esiintyy enää vain Norjassa, Ruotsissa, Suomessa ja Venäjällä.

Ahma ei tapa huvikseen. Se saalistaa varmistaakseen ravinnonsaannin huonoina aikoina.

Ahma (*Gulo gulo*) on suurpedoistamme huonoiten tunnettu ja yhdessä suden kanssa niistä vähälukuisin. Aikanaan lähes sukupuuttoon tapettu ahmoja tassuttelee Suomen kamaralla noin 150 yksilöä. Vaikka ahmojen määrä on viime vuosina hitaasti kasvanut, uusimmassa uhanalaisuusluokituksessa sen asema huononi erittäin uhanalaisesta äärimmäisen uhanalaiseksi. Myös ilveksen ja karhun uhanalaisuusluokka huononi, vaikka niitä on enemmän kuin aikaisemmin. Tämä johtuu siitä, että Ruotsista, Norjasta ja Venäjältä ei tule meille enää suurpetoja kuten ennen.

Etelän ihmisten näkökulmasta harmittomalta vaikuttava näätäeläin on pohjoisen poromiehille myrkyä. Ahma saattaa metsästää tilaisuuden saatuaan kerrallaan useammankin poron ja aiheuttaa porotaloudelle suuria vahinkoja.

”Viekas, julma, verenhimoinen, ahmatti”, kuvaavat poronhoitajat ahmaa. Ahma ei kuitenkaan tapa huvikseen, vaan varastoi saalistaan kätköihin varmistaakseen ravinnonsaannin huonompina aikoina.

Rauhoitettu vaan ei rauhassa

Ahmasta on aikoinaan maksettu tapporahaa, mutta vuodesta 1982 lähtien se on ollut rauhoitettu. Rauhassa ahma ei silti saa olla; ahmakannan suurimpana verottajana ja uhanalaisuuden ainoana syynä pidetään laitonta pyyntiä.

Viranomaiset eivät ole WWF:n ja muiden tahojen vaatimuksista huolimatta kunnolla selvittäneet suurpetojen salametsästystä Suomessa. Tiedon saanti siitä on vaikeaa.

Uunituore ruotsalais-norjalainen tutkimus kuitenkin osoittaa, että noin puolet Skandinavian susien kuolemista johtuu salametsästyksestä ja kaksi kolmasosaa tapauksis-

Tiesitkö tämän ahmasta?

- Aikuinen ahma on noin metrin pituinen, puolen metrin korkuinen ja painaa 8-28 kiloa.
- Ahma on pääasiassa raadonsyöjä. Sen ruokalistalle kuuluvat hirvieläimet, jänikset, jyräjät ja linnut. Saalistajana ahma on muihin suurpetoihin verrattuna kömpelö.
- Ahma on utelias eläin. Se tutkii jatkuvasti koloja ja mättäikköjä sekä kiipeää herkästi puuhun, mikäli se vainuaa jotain syötäväksi kelpavaa. Ahma on ketterä kiipeilijä ja nousee puuhun myös leikkiessään, säikähtäessään tai päästäkseen tähyttämään.
- Suomen harvat ahmat elävät Pohjois- ja Itä-Suomen erämaissa osissa ja satunnaisesti myös maamme sisäosissa. Ahma karttaa asutuja seutuja ja vaatii laajan elinalueen.
- Ahman poikaset syntyvät maaliskuussa lumen alle kaivettuun pesään. Poikasia ahma saa 2-4, ja ne seuraavat emoaan syksyyn saakka, joskus jopa seuraavan pentueen syntymään asti.

ta jää paljastumatta. Paljastuneistakin tapauksista vain muutama prosentti tuomitaan.

– Suomeen sovellettuna tämä tarkoittaa sitä, että salakaadot uhkaavat ahmakantaa selvästi, sanoo WWF Suomen ohjelmapäällikkö **Petteri Tolvanen**.

WWF Suomi on laatinut oman selvityksen ahman laitomasta pyynnistä Suomessa. Se kertoo muun muassa, että viranomaisten raportoimat ahmojen salakaadot on tehty enimmäkseen poronhoitoalueilla. Ahmojen jäljittämiseen on käytetty moottorikelkkaa.

Uusi korvausjärjestelmä auttaisi

Suurpetojen ja porotalouden välistä ristiriitaa voisi WWF:n selvityksen mukaan lievittää muuttamalla nykyistä porovahinkojen korvausjärjestelmää. Nyt poromiehet saavat korvauksia tapetuista poroista niiden määrän perusteella. Pelkästään ensimmäisen vuoden

EU PUUTTUI RUOTSIN SUSIJAHTIIN

Ruotsi jäädyttää kaikki ensi talven sudenkaatoluvat EU-komission kehotuksesta. Samalla Ruotsi poistaa väliaikaisesti susikannalle määritetyn 210 yksilön maksimikoon. Hallitus voi kuitenkin poikkeustapauksissa myöntää lupia esimerkiksi häirikösusien kaatamiseen.

EU luokittelee sudet uhanalaisiksi eläimiksi ja on moittinut Ruotsia kaatolupien myöntämisestä. Ruotsi aloitti lupien myöntämisen yli 40 vuoden tauon jälkeen vuonna 2009. Kahden vuoden aikana ehdittiin myöntää 47 lupaa.

Metsästyskauden 2010 jälkeen WWF Ruotsi, Ruotsin luonnonsuojeluliitto, Petoeläinyhdistys ja Ruotsin eläinsuojeluliitto jättivät metsästyksessä valituksen EU-komissiolle. Tarkoituksena oli testata, onko suden luvanvarainen metsästys sopuisuudessa EU:n luonnonsuojelulainsäädännön ja uhanalaisia eliölajeja koskevien sääntöjen kanssa.

Susi (*Canis lupus*) on sekä Ruotsissa että Suomessa erittäin uhanalainen laji, mutta Suomen susikanta on vielä Ruotsiakin pienempi. Ruotsissa oli viime talvena arviolta 217–237 sutta. Suomessa arvioitiin alkuvuodesta susikannan kooksi ainoastaan 135–145 yksilöä. Metsästäjät saavat Suomessa ampua tällä metsästyskaudella 20 sutta.

Uusi hallitusohjelma lupaa, että suurpetojen salametsästyksen puututaan tehokkaasti.

vasojen menetyksistä maksetaan korvauksia vuodessa noin miljoonan euron verran.

– Nykyinen järjestelmä on hankala, sillä poron menehtymisestä petojen hampaissa on oltava näyttö. Se ei myöskään kannusta millään tavalla ahmojen eikä muiden suurpetojen suojeluun, sanoo Petteri Tolvanen.

WWF ehdottaa porovahinkojen korvausmallia, jollaista käytetään maakotkan aiheuttamissa vahingoissa. Siinä korvaus ei ole sidoksissa kotkan tappamien porojen määrään, vaan alueella elävän kotkakannan kokoon.

Ruotsissa on ollut vuodesta 1990 lähtien poronhoitoalueilla käytössä järjestelmä, jossa saamelaisyhteisöt saavat korvausta suurpetojen lukumäärän ja erityisesti alueella syntyvien poikasten määrän mukaan. Tukijärjestelmää pidetään toimivana. Suomessa ollaan puolestaan oltu tyytyväisiä maakotkan korvausjärjestelmään.

Paliskuntain yhdistyksen puheenjohtaja **Jukka Knuuti** antaa ajatukselle varovaista tukea.

– Jos asiaa selvitetään ja uusi järjestelmä toimisi, niin miksipä sitä ei voisi muuttaa? Knuuti sanoo. Hän kuitenkin pohtii, miten suhtauduttaisiin niin sanottuihin

kulkeviin ahmoihin, jotka siirtyvät paikasta toiseen ilman omaa reviiriä, poroja tappaen.

Kannahoitosuunnitelmaa odotetaan

Sudelle, karhulle ja ilvekselle on laadittu kannanhoitosuunnitelmat. Ahmalta se puuttuu. Suunnitelmissa eläinkannoille asetetaan tavoitekoot ja niitä käytetään pohjana päätöksenteossa.

Maa- ja metsätalousministeriön neuvotteleva virkamies **Sami Niemi** kertoo, että metsästyslain muutokset ja muut merkittävät hankkeet viivästyttivät ahman kannanhoitosuunnitelman tekoa.

– Nyt suunnitelma on melko valmis ja lähetämme sen lausuntokierrokselle. Uskoisin, että se valmistuu ennen kesää.

Niemen mukaan suunnitelmassa otetaan kantaa myös WWF:n esittämään porovahinkojen korvausjärjestelmän uudistamiseen.

Ahma maksaa 16 500 euroa

WWF:n mielestä viime vuosina Suomessa harjoitettu suurpetopoliittikka on epäonnistunut. Yksi osoitus tästä on muun muassa susikannan romahtaminen noin 140 yksilöön. Nyt uusi hallitusohjelma lupaa, että suurpetojen kannat saatetaan kestäväälle tasolle ja niiden salametsästyksen puututaan tehokkaasti.

Edellinen hallitus aloitti tämän työn säätämällä rikoslakiin törkeää metsästyksrikosta koskevan pykälän, jonka perusteella voidaan määrätä aiempaa ankarampia rangaistuksia. Metsästyksrikos on törkeä, jos se on tehty erityisen raa'alla tai julmalla tavalla.

Lisäksi riistaeläinten ohjeellisia arvoja korotettiin tuntuvasti. Esimerkiksi ahman arvo nousi aiemmasta lähes kymmenkertaiseksi, 16 500 euroon. Tämä on se

hinta, jonka ahman metsästyksestä kiinni jäänyt saa pulttaa valtiolle.

Kestämätöntä lupapolitiikkaa

Maa- ja metsätalousministeriön viime vuosina tekemät päätökset maapetojen ja hylkeiden metsästyskiintiöistä ovat kuitenkin olleet pettymys. Esimerkiksi uusimmat karhun ja ilveksen metsästyskiintiöt ylittävät kestävä pyyntimäärien tasoa koskevat suositukset roimasti.

– Pyyntimäärät ovat kautta linjan liian suuria. Niissä ei oteta riittävästi huomioon esimerkiksi karhun ja ilveksen uhanalaisluokituksen muutoksia sen paremmin kuin salametsästyksen aiheuttamaa kuolleisuuttakaan. Hallitus on luopunut aiemmin noudatetusta kestävä verotuksen periaatteesta, sanoo WWF:n Petteri Tolvanen.

Tolvanen kummeksuu myös sitä, miksi ahma luetaan edelleen riistaeläimeksi, vaikka sitä ei ole ollut liki 30 vuoden lupa metsästä.

– Ahman paikka on luonnonsuojelulaisissa. ■

Lue lisää uhanalaisista suurpedoista: wvf.fi/lajit

AUTA PETOA!

Voit tukea WWF:n suojelutyötä suurpetojen hyväksi liittymällä WWF:n yleiskummiksi tai tekemällä kertalahjoituksen: wvf.fi/liity

Susia, karhuja ja korppi haaskalla Kuhmassa. Ihminen on suurpetojen ainoa vihollinen ja salametsästyksen niiden suurin uhka.

Aulis ja Anja Väinö perustivat perintömetsän, jotta jälkipolville säilyisi palanen koskematonta luontoa.

INDIGONSIINISTÄ JA MÄYRÄNPOLKUJA PERINTÖMETSÄSSÄ

TEKSTI JA KUVAT: KATJA RÖNKÖ

Ylen legendaarisen Luontoilta-ohjelman perustaja **Veikko Neuvonen** on rähmällään sammalmättäällä. Hän tiirailee korsien läpi lampaankäppää. Sateet ovat kasteleet mättäät ja metsä tuoksuu jo syksylle.

– Housut tässä aina likaantuvat, mutta kun en malta olla valokuvaamatta ja hakematta niitä alakulmia. Sitten ollaan polvillaan pusikossa, Veikko Neuvonen naurahtaa.

– Tämä puusto on varmasti satavuotiasta, hän jatkaa ja harppoo kameran kanssa kohti täydellistä haaparouskuyksilöä. Yritän pysyä perässä oman kamerani kanssa.

Olemme Neuvosen kanssa Porvoossa, **Anja ja Aulis Väinön** perustamassa perintömetsässä. Vanha sekametsä pursuaa erilaisia sieniä: mustatorvisieniä, tatteja, rouskuja, lampaankäppiä ja lahottajia. Sienet viihtyvät ympäristössä, jossa näkyy metsän koko elinkaari nuoresta kuusikosta jo lähes lahonneisiin puihin.

METSIIEN MIES

Nimi?

– Veikko Neuvonen.

Kuka olet?

– Toimin puheenjohtajana WWF:n Perintömetsä-toimikunnassa. Koulutukseltani olen biologi-maantieteilijä ja opinnoiltani kelvollinen biologian opettaja. 37 vuotta vierähti Ylessä tiede- ja luontotoimittajana.

Rakkain harrastuksesi?

– Luonnossa liikkuminen. Minulle siellä kelpaa kaikki tarkkailusta valokuvaamiseen.

Paras sieniresepti?

– Sienet ovat loputon raaka-aineväara. Juuri äsken söin matsutake-munakkaan eli männyntuoksuvalmuskkaa, johon viimeinkin pääsin tutustumaan.

Mukavin vuodenaika?

– Rakastan kevättä! Muuttolinnut palaavat, perhoset heräävät ja kukat avaavat teriönsä.

Mieleenpainuvin muisto Luontoillan ajalta?

– Hankala kysymys, jota kysytään usein. Nautin siitä, kun saatoin ainakin olettaa, että innostin suomalaisia luonnontarkkailuun ja luonnonsuojeluun.

Terveisesi Pandan polun lukijoille?

– Tulossa on hyvä sienisyksy, joten kakki metsään sieneen aina kun siihen on suinkin aikaa!

Vainioiden ja Neuvosen mielestä on tärkeää, että jo lapset oppivat, että metsällä on muutakin kuin rahallista arvoa.

Monimuotoinen metsä pursuaa sienii, marjoja ja eläinten jälkiä.

KEITÄ WWF:N TOIMISTOLLA
TYÖSKENTELEE JA MITÄ HE TEKEVÄT?
KASVOT-PALSTA KERTOO.

Kasvot

YMPÄRISTÖOPPIA IKÄ KAIKKI

TEKSTI: MIRA HANNUKSELA

Essi Aarnio-Linnanvuori vie viestikapuloita kasvattajille.

Lasten kesäleirillä on alkamassa Itämeri-päivä. Aikaisemmilta vuosilta tuttu pikkutyttö juoksee Essin luo silmät loistaen. ”Ihanaa kun sä tulit tänään, mä olen leirillä vain yhden viikon ja pelkäsinkin että se WWF-päivä ei osu tälle viikolle!” tyttö huudahtaa.

– Se on ihanin palaute, joka on jäänyt mieleen, Essi Aarnio-Linnanvuori sanoo. Hän on toinen puolikas WWF:n kahden hengen ympäristökasvatustiimistä.

Essi tapaa ja kouluttaa työssään paljon opettajia ja muita kasvattajia, jotka vievät ympäristöviestiä eteenpäin lapsille ja nuorille. On kuitenkin tärkeä käydä myös kouluvierailuilla ja muissa lastentapahtumissa, jotta kosketus nuorten maailmaan ei katoa.

– Tässä pitää osata hypätä monennäköiseen hommaan. Samassa työssä pidetään puheita ministereille ja pyyhitään lasten peppuja talkooleirillä. Erikoisin kokemukseni on ollut, kun pukeuduin eräessä tiedotustilaisuudessa Muumiksi!

Luokan kanssa lähikauppaan

Ympäristökasvattajalla täytyy olla hyvä yleissivistys ympäristöasioista ja kyky tehdä vaikeista asioista ymmärrettäviä. Osaamista ja näkemystä kasvatuksesta ja koulutuksesta tarvitaan. Aihepaletissa on koko WWF:n suojelutoiminta, ja Essi joutuu ottamaan roolin monen teeman asiantuntijana ilmastonmuutoksesta lajiensuojeluun.

– Onneksi meillä on oikeat erikoistuneet asiantuntijat talossa, heiltä voi tarkistaa asioita. Villeimmät kysymykset tulevat alakouluikäisiltä, niihin voi olla vaikea vastata, Essi kertoo.

Viesti menee parhaiten perille, kun lapset pääsevät itse toimimaan. Myös tarinallisuus auttaa oppoamaan aiheeseen ja jättää mieleen pysyviä jälkiä ja elämyksiä.

– Luokan kanssa voi lähteä käymään lähikaupassa, jossa lapset muutenkin käyvät vanhempien kanssa ostoksilla. Siellä tutkitaan kasvisten alkuperää, mistä kalat ovat koitoisin ja onko pesuaineessa fosfaatteja. Oppimisen lisäksi siinä ymmärtää, että omalla tekemisellä on vaikutusta.

Tutkimustehtävät ja aamunavaustarinat eivät synny itsestään. Suuri osa Essin arjesta kuuluu toimistolla. Koulutusten ja projektien suunnittelu, kasvatusmateriaalien tuottaminen, tiedonhankinta, palaverit ja yhteydenpito vaativat aikansa.

– Parasta on, kun onnistuu tekemään kiireisille opettajille hyvän työkalun, jonka avulla ympäristöteemat pystytään helposti tuomaan osaksi kouluarkea. ■

© ALEXANDRA ANTELL / WWF

Essi Aarnio-Linnanvuori

ympäristökasvattaja
WWF:ssä vuodesta 2008
Ikä: 37

Kotoisin: Helsingistä

Koulutus: MMM, tekee väitöskirjaa Helsingin yliopistolla

Harrastukset: partio, lukeminen, lasten kanssa puuhailu

Tärkein työväline: Peruskoulun opetussuunnitelma.

”Kouluille suunnattujen juttujen pitää aina istua opetussuunnitelmaan.”

Luonnossa olisin: Saimaannorppa. ”Se viihtyy Saimaalla, tykkää muikuista ja tarkenee uida kylmässä vedessä.”

– Lapset ovat yöpyneet täällä teltassa ja tässä poikien majassa. Tuossa majan seinään nojaa minun vanha polkupyöräni. Kaksi vanhaa tässä, pyörä ja mummu, Anja Vainio nauraa.

Polkupyörä on sama, jolla Vainiot ovat kulkeneet metsään sienestämään ja marjastamaan ennen autollisia aikoja, pyörät lastattuina täyteen lapsia ja tavaraa. Vainioille metsä on ollut aina rakas palanen luontoa.

– Perintömetsän perustimme, jotta jälkipolvella säilyisi muisto ja palanen koskematonta luontoa. Metsässä lapset ja lapsenlapset ovat oppineet luonnosta ja lajeista, Aulis Vainio perustelee.

Neuvonen nyökyttelee. Hänen mielestään yksi WWF:n Perintömetsä-ohjelman hienoimmista ajatuksista on se, että jo lapset oppivat ymmärtämään metsällä olevan muutakin kuin pelkkää rahallista arvoa.

– Suomessa tarvitaan laajempaa suojelua, jotta saamme säilytettyä metsien monimuotoisuuden. Se ei synny ainoastaan valtion omistamien metsien myötä, vaan siihen tarvitaan myös yksityishenkilöiden panosta, Neuvonen sanoo.

Eläimet seuraavat samoja jälkiä

– Mistäs tämä polku on ilmestynyt, Aulis Vainio ihmettelee.

Viime käynnistä on pari vuotta ja metsä on jo ehtinyt muuttua. Neuvosella on heti arvaus valmiina:

– Tämä on varmasti eläinten tallaama. Esimerkiksi mäyrät kulkevat aina samoja reittejä, koska ovat puolisoikeita ja kulkevat nenänsä avulla. Olen luontoa äänittäessäni päässyt todella lähelle eläimiä, kun ne eivät ole haistaneet minua, Neuvonen sanoo.

Neuvonen vinkkaa, että parin hehtaarin mökkitontista voisi hyvin lohkaista hehtaarin perintömetsäksi. Metsän elinkaarta on silloin upea seurata ihan pihapiirissä.

Mutta yllättääkö Neuvosta metsässä enää mikään kaikkien luontotoimittajavuosien jälkeen?

– Voi kuule, kaiken aikaa! Jokainen havainto on tärkeä, koska se on polku luonnon arvostamiseen, hän sanoo ja poimii luonnottoman siniseksi värjäytyneen kepin.

– Lahottajasientä. Upea väritys, eikö? Tällaista indigonsinistä väriä on todella vaikeaa saada luonnosta.

Neuvonen etsi vastauksia suomalaisia askarruttaneisiin luontokysymyksiin 32 vuotta.

– Ihmisiä kiinnostaa poikkeavat ilmiöt. He haluavat puntaroida, ovatko nähneet jotain, mitä muut eivät ole.

Metsä toimii usein rahapankkina

– Usein metsää pidetään vähän niin kuin pankkina. Kun tulee uuden auton tarve, niin metsää kaadetaan. Pitäisi oppia näkemään myös luontoarvot, Neuvonen sanoo.

Jatkamme kivikkoista mäkeä alas purolle.

– Kyykäärmeitä täällä on perinteisesti ollut paljon, Anja Vainio huomauttaa.

Vilkaisen huolestuneena jalkoihini ja vertaan omia varrettomia vaelluskenkiäni muiden pitkävartisiin saappaisiin. Nolottaa. Metsässä kulkeminen opettaa myös varusteiden valintaa. Eläimet ovat kuitenkin kuulleet tulomme jo ajat sitten. Niiden polut ja jätökset ovat merkkejä siitä, että meitä pidetään jossain visusti silmällä.

Vainiot kertovat, että metsässä oleva mäki on paljastunut useana keväänä hirvien vasomispaikaksi. Nyt hirvien läsnäolosta kertovat vain papanat ja hirvikärpäset.

– Siellä ne eläimet jossain lymyävät. Tämä on kyllä kuin satumetsä, Anja Vainio sanoo. ■

Rakkain pala talteen

WWF:n Perintömetsä-ohjelman tavoitteena on edistää vapaaehtoista metsien suojelua Suomessa. Vuodesta 1999 lähtien on perustettu 105 perintömetsää. Valta-osa on yksityisten metsänomistajien omistamia, mutta joukossa on myös kuntia, seurakuntia ja yhtiöitä. Ison tai pienen perintömetsän voi perustaa metsänomistaja, jolle metsä on maisema-, kulttuuri- tai perinnearvoiltaan rakas.

Kiinnostuitko

perintömetsän perustamisesta?

Lue lisää: wwf.fi/perintometsat

KAHVINPURUISTA KUKKAMULLAKSI

TEKSTI: MIRA HANNUKSELA

Paras keino vähentää biojätettä on syödä lautanen tyhjäksi.

Biojäte on märkää ja pussi repeilee. Mikä neuvoksi?

– Pussin pohjalle kannattaa silputa kananmunankennoa tai vessapaperin hylsyä kosteutta sitomaan. Lajittele kompostoitavaksi menevän biojätteen joukkoon myös nenällinat ja talouspaperit. Perunankuorten ja kahvinpurujen voi antaa kuivahtaa ennen kuin ne kipataan jäteastiaan.

Millaiseen pussiin biojätettä kannattaa kerätä?

– Kompostointiin paras ratkaisu on pieni paperipussi. Sellaisen voi taitella helposti vaikka sanomalehdestä. Kaupasta saatavat biojätepussit hajoavat kompostoinnissa aika hitaasti ja ovat usein kotikäyttöön turhan suuria.

Millainen on hyvä biojäteastia?

– Korimainen tuulettuva astia on paperipussille paras. Jos biojäteastia on umpinainen ja siinä on kansi päällä, kosteus ei pääse haihtumaan ja lämpiävä jäte rupeaa suorastaan käymään.

Eri paikkakunnalla asuva kaverini lajittelee eri tavalla kuin minä. Miksi?

– Biojätettä käsitellään eri kunnissa erilaisissa laitoksissa. Lajitteluohjeet riippuvat siitä, meneekö biojäte kompostoitavaksi vai mädätettäväksi tai valmistetaanko siitä esimerkiksi biokaasua tai etanolia. Ohjeet kannattaa tarkistaa oman kunnan jätelaitokselta.

Miksi biojätettä kannattaa kerätä?

– Jos eloperäinen materiaali päättyy kaatopaikalle, se muodostaa hapettomissa oloissa kasvihuonekaasuja, kuten metaania. Lisäksi se haisee ja houkuttelee paikalle lokkeja ja rottia. Myös biojätteen sisältämät ravinteet menevät kaatopaikalla hukkaan.

Biojäteastia tyhjenetään sekajätteen keräysauton. Mistä on kyse?

– On olemassa jätteenkeräysautoja, joissa on erilliset säiliöt sekajätteelle ja biojätteelle. Joskus biojäteastia on kuitenkin pullollaan muutakin roskaa kuin biojätettä, ja silloin koko astiallinen päätyy valitettavasti sekajätteeseen.

Saako biojätteeseen laittaa kissanhiekkaa?

– Puupohjaiset pelletit ja jyrssiöiden kuivikepurut voi lajitella biojätteeseen. Poimi kuitenkin ensin kissan kakat vessanpönttöön. Tavallinen kissanhiekka kuuluu sekajätteeseen.

Entä biohajoavia vaippoja?

– Ei. Niissä on usein mukana ainesosia, jotka eivät maadu tai mätäne, esimerkiksi kuminauhaa tai sinkkivoidetta, ja viskoosi hajoaa erittäin hitaasti. Ihmisten ja lihaa syövien eläinten ulosteiden kompostointiin suhtaudutaan jätelaitoksilla hyvin varovaisesti. Kotikomposti on toki eri asia.

Voiko viinipullon korkin lajitella biojätteeksi?

– Tarkista ensimmäisenä, että kyseessä on luonnonkorkki eikä silikonikorkki. Jos luonnonkorkin silppuaa pieneksi, sen voi laittaa biojätteeseen. Kokonaiset korkit eivät ehdi maatua prosessissa.

Paras vinkki biojätteen vähentämiseen?

– Ruoka kannattaa ensisijaisesti syödä. Jos jokin tuote päättyy pelloilta elintarviketeollisuuden ja kaupan kautta jääkaappiin ja sieltä suoraan roskiin, se on suurinta rahan ja ympäristön tuhlausta. Syö siis lautanen tyhjäksi ja käytä tähteet hyödyksi!

Kysymyksiin vastasi

*HSY:n ympäristöasiantuntija **Minna Partti.***

Oman kuntasi biojätteen lajitteluohjeet saat paikalliselta jätelaitokselta. Jätelaitokset löydät osoitteesta www.jly.fi.

KIRJAILIJA SINIKKA NOPOLA TUNNETAAN ERITYISESTI LASTENKIRJOISTAAN SEKÄ HERSYVÄLLÄ HÄMEEN MURTEELLA KIRJOITETUSTA PROOSASTAAN. NOPOLA TUKEE WWF:ÄÄ PANDAN POLUN KOLUMNISTINA.

Nopola

MUSTAN SAARAN LOPPUSIJOITUS- PAIKKA

Jätehuolto toimi 1960-luvulla seuraavasti:

Lapset heittivät karkkipaperit auton ikkunasta. Niin minäkin.

Koiranulkoiluttajat jättivät kakat puistoihin. Niin minäkin.

Kesämökiläiset viskasivat tyhjät sardiinipurkit isossa kaarella laiturin nokasta järveen. Olin yksi heittäjistä.

Sana ”kierrätys” ei kuulunut jätelajittelun piiriin. Sitä käytettiin, kun tutkittiin tuliaisiksi saatua vaasia tai pitsiliinaa. ”Tämä on varmaan ainakin kertaalleen kierrätetty.”

”Kierrätys”-sanaa käytettiin eniten joulun alla, jolloin hyasintit vaihtoivat omistajaa. ”Vie hyasintti naapuriin, mutta älä ota sitä, minkä Virtaset toivat meille, se oli vähän kulahtanut, ainakin pariin kertaan kierrätetty,

oli saatu varmaan Niemisiltä.”

1960-luvun kaupunkiasunnossa oli yksi ämpäri jätteille ja kerrostalon seinässä luukku, minne pussi viskattiin.

seinässä oli luukku, minne pussi viskattiin. Roskapussin matkan pää pysyi lapselle mysteerinä. Jätteet katosivat maailmasta noin vain jäljettömiin. En ajatellut koskaan, mitä roskaluukun takana oli ja minne kuilu johti. Jätteenkeruu oli 60-luvun lapselle automaation huippu, hygieenistä ja näkymätöntä.

1960-luvun lapsen elämä oli jätehuoltovapaata, siinä katsannossa huoletonta. Kaupunkiasunnossa oli vain yksi ämpäri jätteille eikä roskapussia tarvinnut viedä edes pihalle saakka; kerrostalon

© CHARLOTTA BOUCHT

Myöskään retron ja vintagen päälle ei vielä 60-luvulla ymmärretty. Nousukauden suomalaisten pusseihin sullottiin Marimekon 1950-luvun uniikkikankaista ommeltuja, hiukkasen maalin tahrimia mekkoja, käytössä nuhraantuneita Ritva Puotilan ryijymattoja, sata vuotta vanhoja tuohivirsuja ja jatkosodassa puhdetyönä nikkaroituja sokerikippoja. Säkkiin saattoi myös solahtaa erehdyksessä rautakautinenkin esine, vaikkapa spiraalisormus, minkä joku esi-isistä oli kaivanut pihaltaan sekä kivikautinen vasarakirves, jota kukaan ei enää tunnistanut arvoesineeksi. (Talonpoikaiskaapit, kirstut ja sivusta vedettävät sängyt poltettiin juhannuskokoissa.)

Olin lapsena vain kerran huolissani jätteen loppusijoituspaikasta. Minulla oli leikkimökissä tummahko vauvanukke, jonka olin ristinyt Mustaksi Saaraksi. Nimi oli samannimisestä laulusta. Siinä todetaan: ”Ei taivahassa kuolon vaaraa, ei kyyneleitä yötäkään. Näin lauloi kerran Musta Saara, pien neekerlapsi hyvillään.”

Mustasta Saarasta pursui trasselin tapaista täytettä: nukke oli finaalissa. Mökillä vierailut sukulainen ehdotti, että voisimme sitoa kiven Saaran jalkaan, ottaa nuken veneeseen ja upottaa keskelle järveä. Vastustin, sillä halusin haudata Saaran kristillisesti ja pistää haudalle ristin. Saaraa ei saisi upottaa nimettömään hautaan. Valkoisille nukeillekaan ei tehdä niin.

Minulla on kuitenkin mielikuva, että Saara päätyi veneeseen ja yli laidan. Myöhemmin ymmärsin, mistä se johtui. Saara oli pakana. Koska se oli nukke, se ei voinut päästä pakanalähetyksen kohteeksi ja kääntyä kristityksi.

TEHDÄÄN EU:N MAATALOUESTA EDES VAALEANVIHREÄÄ

“Hi dear CAP colleagues, very bad news on CAP greening: need to react.” Näin alkoi WWF:n Brysselin ohjelmatoimiston ekonomisti Sebastien Godinotin sähköpostiviesti, joka saapui juuri kun kirjoitin tätä juttua. Viestissä Sebastien purki pettymystään EU:n maatalouspolitiikan uudistamisen senhetkisiin käännteisiin.

Uudistuksessa panokset ovat isoja sekä ympäristön että talouden kannalta. Maataloustukijärjestelmän osuutta EU:n budjetista on leikattu, mutta se on edelleen noin 40 prosentin luokkaa.

Vaikka maatalousympäristön tila ei ole juuri parantunut, ilman ympäristötukea se olisi vielä huonompi.

Maataloustuista vain pieni osa, maatalouden ympäristötuki, on sidottu viljelijän tekemiin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin. Suomessa lähes sata prosenttia viljelijöistä on sitoutunut maatalouden ympäristötukeen, kun esimerkiksi Itämeren tilaan merkittävästi vaikuttavassa Puolassa vastaava luku on vain muutamia prosentteja kahdesta miljoonasta yksityisestä maatilasta. Erot jäsenvaltioiden välillä ovat suuria.

Tämän vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että kaikille viljelijöille jaettavia niin sanottuja suoria tulotukia viherrytetäisiin. Se tarkoittaisi, että kaikilta tuen saajilta vaadittaisiin minimitoimenpiteitä ympäristön hyväksi.

Näin kaikesta EU:n maataloudesta saataisiin ainakin vaaleanvihreää. Keskimääräistä vastuullisempia maataloustuottajia voitaisiin lisäksi palkita vaativimmista toimenpiteistä ympäristötuen kautta.

Komissio julkaisi heinäkuun alussa luonnoksen EU:n budjettiraameiksi. Ilon aihe oli, kun siinä esitettiin, että 30 prosenttia suorista tuista muutettaisiin ympäristöperusteiksi, ja ympäristötuki- ja maaseudun kehittämisrahastot säilytettäisiin. Neuvottelut kuitenkin jatkuvat ja kompromissina syntyvä uudistus voi olla hyvinkin erinäköinen. Esimerkiksi kotimaassa MTK oli esitykseen tyytymätön, vaikka esityksestä puuttuivat odotetut mittavat leikkaukset maataloustukiin.

Maatalouspolitiikan uudistamisella on suuri vaikutus Itämereen, koska maatalouden ravinnepestöt ovat meren tilaan merkittävimmin vaikuttava ulkoinen kuormituslähde. Ympäristötukijärjestelmän vaikutuksia ympäristön tilaan on Suomessa arvioitu ja tulokset ovat tähän mennessä olleet huonoja. Maatalousympäristön tila ei juuri ole parantunut – ilman ympäristötukea se olisi todennäköisesti kuitenkin vielä huonompi. WWF tukee ajatusta erityistukien kohdistamisesta alueille, jotka kuormittavat ympäristöä eniten. Näitä ovat muun muassa ravinnerikkaat, kaltevat tai tulvivat rantapellot.

Yhteisiä maataloustukia tulisi käyttää läpinäkyvästi julkishyödykkeiden, kuten puhtaiden vesistöjen ja monimuotoisen lajiston tuottamiseen. Markkinavoimat eivät näitä vielä edistä.

**Sampsa Vilhunen
meriohjelman päällikkö**

WWF julkaisi muiden järjestöjen kanssa yhteisen kannan maatalouspolitiikan uudistamisesta (wwf.fi/kannanotot). WWF on jäsenenä ympäristötukijärjestelmän uudistamisen kansallista soveltamista valmisteleavassa työryhmässä.

© JUUKA LARJOLA / LOUUVIEMEDIA

EKOTURISM – EN CHANS TILL FÖRBÄTTRING

TEXT: REITA WAARA

Befolkningen borde inse hur mycket pengar som kommer in om naturen bevaras.

Ekoturism bygger precis som vanlig turism på människors vilja att resa till och vistas på platser som ligger utanför hemorten. Den betonar människors intresse för miljön och deras vilja att skada den så lite som möjligt. Aktiviteter inom ekoturismen är oftast relaterade till naturen och strävar efter att ha en positiv inverkan på lokalbefolkningens levnadsvillkor.

Ekoturism är en viktig del i arbetet för att nå lösningar i konflikten mellan naturskydd och samhällsutveckling. I grunden handlar det om att befolkningen måste bli medveten om det stora ekonomiska potentialet som finns i att bevara naturen. Ett rikt djurliv lockar allt fler turister, vilket i sin tur medför större inkomster för landet och befolkningen. Också de fattiga människornas inkomster ökar, kvinnornas inflytande växer och tillgången till färskvatten, hälsovård och utbildning blir bättre.

Större inkomst för lokalbefolkningen

– Ett exempel på orter där ekoturism bedrivs är Wangchuck Centennial Park i Bhutan, berättar **Sami Tornikoski**, programchef för internationell utveckling i WWF Finland.

I parken finns över 200 olika fågelarter och tiotals olika däggdjur, bland annat tigrar, noshörningar och elefanter. Lokalbefolkningen drar nytta av naturskyddet då turisterna kommer dit för att beundra områdets underbara djur och vackra natur. Lokala människor anställs som guider, chaufförer, kockar och logipersonal. Detta ger lokalbefolkningen en inkomstkälla och gör det mer sannolikt att djuren bevaras.

– Och då människorna får sin inkomst någon annansans ifrån, är de även mindre beroende av skogarnas resurser och skogarna får stå kvar, betonar Tornikoski.

Också kritik har framförts

Det har även framförts kritik mot ekoturism. Beklagligt ofta är det t.ex. frågan om att företag enbart vill förbättra sin image utan att vidta några konkreta åtgärder. Den eventuella flygresan till resmålet innebär alltid en betydande miljö- och resurspåverkan. Dessutom kan ekoturism, precis som alla andra former av turism, ha en negativ inverkan på olika ursprungsbefolkningars kultur och på exploateringen av orörd natur.

Riktig ekoturism har trots allt verkligen ett mindre ekologiskt fotspår än vanlig turism. Den tar hänsyn till lokala behov både ur miljöns, ekonomins och den sociala utvecklingens synvinkel. ■

© LUISA ROHWEDER / WWF

100%
KIERRÄTYS-
PAPERI

TEE TESTAMENTTI- LAHJOITUS LUONNOLLE ...JA ELÄMÄ JATKUU

Anna perintösi kasvaa elämää. WWF:n luonnonsuojelutyölle osoitetulla testamenttilahjoituksella voit ilmaista tahtosi suojella ympäristöä ja elämää vielä oman elämäsi jälkeenkin.

Yleishyödyllisenä yhteisönä WWF:n ei tarvitse maksaa testamenttilahjoituksista veroa, joten varat käytetään kokonaisuudessaan luonnon hyväksi.

Testamentin tekijä voi halutessaan ohjata lahjoituksensa joko WWF:n työlle yleisesti tai tiettyyn kohteeseen, esimerkiksi ”ensisijaisesti Itämeren suojeluun”.

Tarvitsetko apua?

Muistathan, ettei ole olemassa liian pieniä testamenttilahjoituksia. Jokainen lahjoitus on arvokas. Kun haluat olla varma, että testamenttisi on pätevä, tarjoamme mielellämme lakimiesapua testamentin laadintaan.

Testamenttia ei ole koskaan liian aikaista tehdä eikä se aiheuta mitään kuluja elämäsi aikana. Mikäli haluat keskustella työstämme tai kysyä neuvoa, ota yhteys WWF:n pääsihteeri Liisa Rohwederiin, puh. 040 840 7461.

Lisätietoa: wwf.fi/testamentti tukija@wwf.fi puh. 040 192 3112